

„Guvernare și democrație în Moldova” este un e-jurnal bilunar realizat de Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT, care ia în discuție calitatea guvernării și reflectă evoluția proceselor politice și democratice în Republica Moldova. Publicația apare cu sprijinul financiar din partea Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Unit al Țărilor de Jos, în cadrul proiectului “Promovarea Bunei Guvernări prin Monitorizare”. Opiniile exprimate în articolele publicate nu reprezintă, în mod necesar, și punctul de vedere al finanțatorului. Responsabilitatea pentru veridicitatea celor afirmate aparține exclusiv autorilor articolelor.

CUPRINS

I. ACTIVITATEA INSTITUȚIILOR PUBLICE.....	2
PARLAMENT	2
1. Acte legislative	2
2. Declarații	2
GUVERN	3
1. Evenimente de importanță deosebită	3
<i>Consiliul pentru reforma justiției</i>	3
<i>Ședința Sfintului Sinod</i>	3
2. Hotărâri	3
3. Dispoziții	4
4. Ședințe. Declarații	4
<i>Întâlnire cu sindicatele</i>	4
<i>Acord de cooperare cu Suedia</i>	5
<i>Rezultatele vizitei în Germania</i>	5
<i>Ședința Comisiei guvernamentale pentru reintegrarea țării</i>	5
II. POLITICI ECONOMICE.....	6
1. Sectorul bancar	6
<i>Creditele neperformante ale băncilor sînt în continuă scădere</i>	6
2. Finanțe publice	6
<i>Revoluție în politica fiscală pentru 2012</i>	6
3. Construcția de locuințe și piața ipotecară	6
<i>Locuințe sînt multe, dar scumpe</i>	6
<i>Republica Moldova este una din cele mai scumpe țări la creditele ipotecare</i>	7
4. Piața muncii	8
<i>În pofida revigorării unor indicatori, rata șomajului este în creștere</i>	8
III. TRANSNISTRIA	10
<i>Eforturi în vederea reluării negocierilor în format “5+2”</i>	10
<i>Strategia dezvoltării localităților din Zona de Securitate</i>	10
<i>Amendarea constituției Transnistriei a fost votată în a doua lectură</i>	11
IV. RELAȚII EXTERNE.....	12
1. Integrare europeană	12
<i>Noua viziune a UE privind relațiile cu vecinii săi</i>	12
<i>Raportul de Progres al Moldovei în cadrul PEV pentru 2010</i>	12
2. Cooperarea bilaterală	13
<i>Republica Moldova-România</i>	13
<i>Republica Moldova-Ucraina</i>	13
<i>Republica Moldova-Rusia</i>	14
<i>Republica Moldova-Germania</i>	14
3. Cooperarea multilaterală	15
<i>Republica Moldova-Consiliul Europei</i>	15
Deciziile CEDO	15
V. COMENTARIU	16
Negocierile cu FMI și datoria externă a Moldovei	16

La această ediție au contribuit: Igor Boțan, Corneliu Gurin, Elena Prohnițchi, Iurie Gotișan

I. ACTIVITATEA INSTITUȚIILOR PUBLICE

PARLAMENT

1. Acte legislative

Legea pentru modificarea unor acte legislative (privind statutul deputatului în Parlament). Legea este adoptată în scopul executării Hotărârii Curții Constituționale prin care a fost declarată neconstituțională cumularea de către deputați a unor funcții publice. Conform modificărilor, se revine la varianta anterioară a legii despre statutul deputatului în Parlament, care permitea deputaților să dețină și alte funcții, dacă au fost mandatați de Parlament cu misiuni temporare.

Acte legislative pentru ratificarea (aderarea la) unor acte internaționale:

- Memorandumul de Înțelegere cu privire la Viitorul Rețelei de Sănătate a Europei de Sud-Est în cadrul Procesului de Cooperare Regională în Europa de Sud-Est;
- Convenția privind recunoașterea divorțurilor și separărilor legale;
- Convenția privind conflictele de legislație referitoare la forma dispozițiilor testamentare;
- Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă în scopul implementării în Moldova a Proiectului de Servicii Financiare Rurale și Dezvoltare a Businessului Agricol.

2. Declarații

Deputatul PLDM Ghenadie Ciobanu a prezentat o declarație în legătură cu sărbătorirea la 21 mai a Zilei Mondiale a Culturii.

Deputatul PDM Valeriu Guma a prezentat o declarație privind respectarea drepturilor veteranilor războiului pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova.

Deputatul PLDM Maria Ciobanu a dat citire unei declarații prin care condamnă refuzul PCRM de a participa la ședința Parlamentului.

1. Evenimente de importanță deosebită

Consiliul pentru reforma justiției

Primul-ministru a ținut un briefing consacrat formării prin decret prezidențial a Consiliului pentru coordonarea reformei juridice și a organelor de drept. Vlad Filat afirmă că decretul a apărut în pofida faptului că se știa despre pregătirea la Guvern a unei decizii de formare a respectivului Consiliu. Vlad Filat a menționat că în cazul consiliului anunțat de Marian Lupu mai întâi s-a spus public despre lansare și doar apoi au început consultările referitoare la componență și activitate, iar acest lucru a creat în opinia publică o senzație de neseriozitate în legătură cu modul în care instituțiile statului abordează reforma în justiție. Premierul spune că a decis, împreună cu ministrul Justiției, să renunțe la înființarea Consiliului pentru reforma justiției, care urma să fie creat pe lângă Guvern și în acest fel, va exista un singur organ consultativ, cel lansat public de președintele interimar. Filat a mai spus că l-a mandatat pe Ministrul justiției să prezinte în prima ședință a Consiliului național pentru reforma organelor de ocrotire a normelor de drept un set de recomandări care vizează îmbunătățirea și clarificarea activității acestui consiliu.

Ședința Sfântului Sinod

Primul ministru a participat la ședința Sfântului Sinod al Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove, care a abordat problema înregistrării de către Ministerul Justiției a Ligii Musulmanilor din Moldova. Mitropolitul Chișinăului și al Întregii Moldove, ÎPS Vladimir a spus că înregistrarea cultului musulman a provocat neliniști în rândul clerului și a credincioșilor și a propus anularea acestei decizii. În discuții, Prim-ministrul Vlad Filat a menționat că problema a apărut din cauza lipsei de comunicare dintre instituțiile vizate, iar Guvernul pînă în prezent a dat dovadă de o bună colaborare cu biserica ortodoxă. Premierul a mai spus că problema înregistrării Ligii Musulmanilor din Moldova urmează a fi examinată de către Ministerul Justiției și Cancelaria de Stat și a solicitat Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove să delege reprezentanți săi în acest proces. În final, ÎPS Vladimir a spus că Biserica Ortodoxă din Moldova va continua să înalțe rugăciuni pentru conducerea actuală a țării și pentru liniștea credincioșilor.

2. Hotăriri

Hotărîrea cu privire la crearea Societății pe Acțiuni “Loteria Națională a Moldovei”.

Guvernul a acceptat propunerea Ministerului Finanțelor privind crearea “Loteria Națională a Moldovei” S.A. și a investit-o cu dreptul de a desfășura activitate în domeniul jocurilor de noroc care constituie monopolul statului – “loteria care se desfășoară pe teritoriile a 4 și mai multe autorități ale administrației publice locale”.

Hotărîrea pentru aprobarea Planului de acțiuni consacrate sărbătoririi a 20 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Ministerele, alte autorități administrative centrale, instituțiile și organizațiile de resort, precum și autoritățile administrației publice locale vor elabora și vor realiza programe proprii de acțiuni, iar Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va asigura desfășurarea de către misiunile diplomatice ale Republicii Moldova acreditate peste hotare a unor activități festive prilejuite de împlinirea a 20 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Acoperirea financiară a acțiunilor se va efectua din contul și în limitele alocațiilor prevăzute pe anul 2011 autorităților publice centrale responsabile de executare, inclusiv din contul mijloacelor speciale, iar autorităților administrației publice locale li se recomandă să identifice mijloace necesare în vederea asigurării acțiunilor incluse în Planul

nominalizat, precum și a programelor proprii de acțiuni privind sărbătorirea a 20 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Hotărîrea pentru aprobarea proiectului de lege privind aplicarea taxelor pentru automobilele introduse temporar. Conform proiectului aprobat de Guvern, pentru automobilele introduse în regim temporar în Republica Moldova pînă la data de 4 aprilie 2011, prevederile legislative referitoare la taxe vor fi aplicate începînd cu 1 ianuarie 2012. Astfel, Guvernul propune a acorda timp suplimentar pentru aplicarea legii, în special acelor cetățeni, care, fără rea voință, au interpretat greșit intențiile legislației și au nevoie de timp adăugător pentru a se conforma completărilor legislative din 4 aprilie 2011 și pentru a se întoarce cu automobilele în țara de origine.

Hotărîri pentru aprobarea unor proiecte de legi:

- privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;
- privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător;
- privind siguranța construcțiilor hidrotehnice.

Hotărîrea de aprobare a Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pe anul 2011. Programul prevede repartizarea a 787,984 milioane lei, pentru:

- întreținerea drumurilor – 463,984 mln lei;
- reparația drumurilor și construcțiilor – 184 mln lei;
- lucrări de proiectare – 20 mln lei;
- procurarea de mașini, autospeciale și utilaje pentru întreținerea și administrarea drumurilor – 120 mln lei.

3. Dispoziții

Primul ministru a emis dispoziții și indicații privind:

- aprobarea Planului de acțiuni pentru comemorarea a 70 de ani de la primul val al deportărilor în masă din Republica Moldova (13 iunie 1941);
- asigurarea procesului de alocare a subvențiilor către producătorii agricoli;
- examinarea problemei automobilelor introduse în RM și radiate la fostul loc de evidență, precum și a automobilelor persoanelor cu dublă cetățenie;
- revizuirea actelor permisive în construcție;
- recompensele anuale din profitul net pentru membrii consiliilor societăților comerciale cu capital de stat etc.

4. Ședințe. Declarații.

Întîlnire cu sindicatele

Primul ministru a avut o întîlnire cu reprezentanții Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, discuția vizînd situația social-economică și măsurile necesare pentru îmbunătățirea vieții cetățenilor. Reprezentanții CNSM au expus solicitările lor, menționînd: necesitatea adoptării Legii cu privire la minimul de existență; stabilirea salariului minim pe țară la nivelul minimului de existență și a unui nou quantum minim garantat al salariului în sectorul real al economiei; reglementarea mai eficientă a prețurilor și tarifelor; contracararea evaziunii fiscale și diminuarea muncii la negru; majorarea cheltuielilor pentru tratamentul balneosanitar al salariaților și adoptarea unui nou regulament de repartizare a билетelor de tratament; intențiile patronatelor de a propune revizuirea Codului muncii ș.a. Premierul Vlad Filat a solicitat Ministerului Finanțelor să efectueze, în regim de urgență, o analiză amplă referitor la resursele financiare necesare pentru adoptarea Legii cu privire la minimul de existență, stabilirea salariului minim pe țară la nivelul minimului de existență și a unui nou quantum minim garantat al salariului în sectorul real al economiei.

Acord de cooperare cu Suedia

Prim-ministrul a participat la ceremonia de semnare a Acordului privind Strategia de cooperare pentru dezvoltare dintre Republica Moldova și Suedia pentru anii 2011-2014, care presupune oferirea Republicii Moldova în următorii patru ani, a unui suport a cîte 13 milioane de euro anual, în scopul promovării democrației, drepturilor omului și egalității de gen, dezvoltării infrastructurii și dezvoltării pieței. Asistența se va axa pe dezvoltarea administrației publice mai eficiente, sporirea transparenței și reducerea corupției, îmbunătățirea încrederii cetățenilor în Guvern, egalitatea de gen și promovarea femeilor în politică și afaceri.

Rezultatele vizitei în Germania

Vlad Filat a susținut astăzi un briefing, în cadrul căruia a prezentat rezultatele vizitei sale în Germania, în perioada 17 – 20 mai 2011. În timpul vizitei, delegația moldovenească a avut întrevederi cu Angela Merkel, Cancelar federal al Germaniei, cu Hans-Peter Friedrich, Ministrul Federal de Interne al Germaniei, cu Senatorul Frank Horch, ministru pentru Economie, Transport și Inovație al orașului-land Hamburg, cu reprezentanți ai societății civile. De asemenea, reprezentanții Moldovei au participat la forumul economic moldo-german, cu agenți economici cu renume mondial.

Ședința Comisiei guvernamentale pentru reintegrarea țării

La ședința convocată de premier au participat conducătorii autorităților publice centrale și s-a convenit ca instituțiile guvernamentale, împreună cu societatea civilă, să elaboreze Strategia de dezvoltare a localităților din Zona de securitate și un plan de acțiuni în acest sens. De asemenea, s-a vorbit despre necesitatea orientării finanțărilor interne și celor venite din partea mai multor donatori spre realizarea politicilor de reintegrare a țării și de apropiere a celor două maluri ale Nistrului. Referindu-se la organizarea și desfășurarea alegerilor locale în localitățile din stînga Nistrului, Prim-ministrul a solicitat asigurarea condițiilor pentru exercitarea drepturilor la vot a tuturor cetățenilor.

II. POLITICI ECONOMICE

1. Sectorul bancar

Creditele neperformante ale băncilor sînt în continuă scădere...

Potrivit datelor BNM, ponderea creditelor nefavorabile în total credite pe sistemul bancar al Moldovei a constituit 10,55%, nivel care este cu cca 7% mai mic față de aceeași perioadă a anului trecut. Dacă e să luăm în calcul că în anul 2009 volumul creditelor neperformante s-a dublat, atingând nivelul de 16,4% pe sistem, și a continuat să crească pînă la 17,4% în prima jumătate a anului 2010. Ulterior, în al doilea semestru, volumul acestor credite s-a redus continuu, ajungând la 13,33% către sfîrșitul anului 2010. Reprezentanții bancari au catalogat stabilizarea nivelului portofoliului de credite neperformante drept cea mai importantă realizare pe sistem din anul 2010. Totuși aceștia sînt de părere că va fi nevoie de cîțiva ani pentru ca portofoliul de credite neperformante să atingă nivelul înregistrat înainte de criza economică. Potrivit experților de la Asociația Băncilor din Moldova¹, ponderea creditelor nefavorabile în total credite constituie maxim 5,5% în țările europene. O sursă importantă de credite nefavorabile sînt cele de consum și de ipotecă. La situația din 1 mai 2011, ponderea creditelor de consum în total credite a constituit ceva mai mult de 8%, iar cea a creditelor pentru imobil, construcție și dezvoltare – 11,8%.

2. Finanțe publice

Revoluție în politica fiscală pentru 2012...

Obiectivele preliminare ale politicii fiscale din CCTM (Cadrul de cheltuieli pe termen mediu) pe 2012-2014 realizat de Ministerul Finanțelor, arată că din anul 2012 se prevede reintroducerea impozitului pe venitul agenților economici în mărime de 12%. Totodată, vor fi anulate toate facilitățile fiscale generale și individuale, inclusiv și cota zero pentru venitul reinvestit. Mai mult, pentru 2012 Ministerul Finanțelor își propune introducerea impozitului pe venitul din activitatea bancară în mărime de 18%. De asemenea, printre obiectivele enunțate este și modificarea și unificarea regimului de impozitare al veniturilor obținute din activitățile profesionale ca notari, avocați, executori judecătorești, medierea. Persoanele care practică astfel de activități de întreprinzători ca transporturi cu taxiuri, spălătorii, baruri, frizerii, comercializarea florilor, aparate vending, de asemenea vor plăti impozit pe venit, doar că acesta va constitui un tip de impozit simplificat. Impozitul reținut la sursă din venitul sub formă de dividende ar urma să scadă de la 15% la 6% și se va introduce mecanismul de reținere finală al acestui impozit. Din 2012, se prevede diminuarea mărimii cotei impozitului reținut la sursă din venitul nerezidenților, de la 15% la 12%, în aceeași mărime ca și impozitul pe venitul agenților economici, cu excepția veniturilor sub formă de dividende (6%).

3. Construcția de locuințe și piața ipotecară

Locuințe sînt multe, dar scumpe...

[Statistica oficială](#) arată că în T1'2011 din contul tuturor surselor de finanțare dezvoltatorii în construcții au dat în folosință 627 apartamente cu suprafața totală de 76,3 mii m², ceea ce a constituit cca 159 % față de perioada similară a anului 2010. Construcția de locuințe a fost realizată de agenții economici din sectorul privat al economiei naționale, constituind 100 % din volumul total al caselor de locuit date în folosință. Din contul mijloacelor proprii ale populației în ianuarie-martie 2011 au fost date în exploatare 361 case de locuit

¹ <http://abm.md/>

individuale cu suprafața totală de 57,3 mii m², constituind ceva mai mult de 75% din volumul total al locuințelor date în folosință în total pe țară, fiind în creștere cu 73 % față de ianuarie-martie 2010. Distribuția pe medii de rezidență arată că din volumul total al locuințelor în mediul urban au fost date în folosință 498 apartamente cu suprafața totală de 56,4 mii m² sau cca 74% din totalul locuințelor și 150,8 % față de nivelul înregistrat în ianuarie-martie 2010. Comparativ cu ianuarie-martie 2010 cota-parte a locuințelor date în folosință în mediul urban s-a micșorat cu aproape 4 p.p.

Volumul locuințelor date în folosință în ianuarie-martie 2011 pe regiuni de dezvoltare

	Darea în folosință					
	a apartamentelor, unități	suprafața totală				
		mii m ²	în % față de:		ianuarie-martie 2010 în % față de:	
		ianuarie-martie 2010	total	ianuarie-martie 2009	total	
Total	627	76,3	158,6	100,0	62,5	100,0
din care:						
mun. Chișinău	452	56,7	179,4	74,3	68,7	65,7
Nord	67	7,3	76,0	9,5	56,5	20,0
Centru	74	8,2	de 2,8 ori	10,7	34,2	6,0
Sud	24	3,1	182,4	4,1	59,7	3,5
U.T.A. Găgăuzia	10	1,1	47,8	1,4	88,9	4,8

Sursa: www.statistica.md

Distribuția în profil regional arată că cel mai mare volum al construcțiilor de locuințe s-a înregistrat în municipiul Chișinău, unde au fost date în folosință 452 apartamente cu suprafața totală de 56,7 mii m² (peste 74% din volumul total al locuințelor date în folosință în total pe țară), fiind în creștere cu peste 79% față de perioada respectivă a anului precedent.

Republica Moldova este una din cele mai scumpe țări la creditele ipotecare...

Totodată, potrivit unui [clasament](#) realizat de Agenția Imobiliară *Penny Lane Realty* din Federația Rusă, Republica Moldova este în lista țărilor cu cele mai scumpe credite ipotecare, plasându-se pe locul 50 din 60 de țări. [Rata medie](#) la creditele ipotecare din Republica Moldova este de 13,2%, plata lunară – 1184 de euro, cea suplimentară conform ratei dobânzii este de 161 936 de euro, iar costul total al creditului – 284 186 de euro (232%). Cele mai ieftine credite ipotecare, potrivit clasamentului, sînt contractate în Danemarca unde rata medie e de 1,36%, plata lunară de 566 de euro, supraplata se ridică la 16 684 euro, iar costul creditului e de 138 935 de euro (114%). În Elveția se acordă credite la o rată medie de 2,23%, plata lunară este de 596 de euro, supraplata de 20 733 de euro, costul creditului fiind de 142 983 de euro (117%). Poziția a treia i-a revenit Spaniei unde rata medie la creditele ipotecare e de 2,44%, plata lunară de 628 de euro, cea suplimentară de 28 584 de euro, iar costul creditului – 150 834 de euro (123%). Cele mai scumpe credite ipotecare sunt în Turkmenia, Argentina și Azerbaidjan, cu rate ale dobânzii între 16-18%, plata lunară între 1373-1429 de euro, supraplata depășește 200 000 de euro, iar costul creditului ajunge la 281%. La realizarea clasamentului *Penny Lane Realty* s-a luat în calcul rata medie la creditele ipotecare, taxele și comisioanele pentru deservirea creditului.

4. Piața muncii

În pofida revigorării unor indicatori, rata șomajului este în creștere...

Aceeași [statistică oficială](#) indică că în T1'2011 populația economic activă (populația ocupată plus șomerii) a Republicii Moldova a constituit 1137,7 mii persoane, fiind în creștere cu 1,2% (13 mii) față de T1'2010. Structura populației active s-a modificat după cum urmează: ponderea populației ocupate s-a micșorat de la 90,9% la 90,6%, iar ponderea șomerilor a crescut de la 9,1% la 9,4%. Disparități importante pe sexe și medii în cadrul persoanelor economic active nu s-au înregistrat: ponderea bărbaților (51%) a depășit puțin ponderea femeilor (49%), iar ponderea persoanelor economic active din mediul rural a fost mai mică față de cea a populației active din mediul urban (48,4% și respectiv 51,6%).

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste (proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vârstă de 15 ani și peste) a constituit 38,2%, fiind în creștere față de valoarea față de trimestrul respectiv al anului precedent (37,9%). Acest indicator a atins valori mai înalte în rândul populației masculine – 41,3%, în comparație cu rata pentru femei – 35,5%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: 46,6% în mediul urban și 32,1% în mediul rural. În categoria de vârstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea 28,5%, iar în categoria 15-64 ani (vârstă de muncă în țările Uniunii Europene conform metodologiei Eurostat) – 42,7%, crescând cu 0,2 p.p.

Rata de activitate a populației în vârstă de muncă (16-56 ani pentru femei și 16-61ani pentru bărbați) a fost de 45,3%. Populația ocupată a constituit 1030,5 mii persoane, crescând cu 0,8% față de trimestrul I 2010. Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (*proporția persoanelor ocupate în vârstă de 15 ani și peste față de populația totală din aceeași categorie de vârstă*) a fost de 34,6%, înregistrând o creștere de 0,2 p.p. în comparație cu tr. I 2010. La bărbați ea a fost mai înaltă (36,4%) în comparație cu femeile – 33,0%. În distribuția pe medii de reședință rata de ocupare a avut valoarea 41,9% în mediul urban și 29,3% în mediul rural.

Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (16- 56/61 ani) a fost de 40,8%, a populației în de vârstă de 15-64 ani – 38,6% și în categoria de vârstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea 23,8%. În distribuția după *activitățile din economia națională* se constată că în *sectorul agricol* au activat 211,2 mii persoane (20,5% din totalul persoanelor ocupate). Față de trimestrul I 2010 numărul populației ocupate în agricultură a scăzut cu 12,4 mii, sau cu 5,6%. În *activitățile non-agricole* numărul persoanelor ocupate a fost de 819,4 mii, în creștere cu 20,3 mii sau cu 2,5% față de tr.I 2010. Ponderea persoanelor ocupate în *industrie* a constituit 14,3% (14,2% în 2010) și în *construcții*, respectiv, 4,2% (5,0% în 2010). Numărul persoanelor ocupate în industrie a crescut cu 1%, iar în construcții a scăzut cu 14,1% față de nivelul anului precedent. În *sectorul servicii* au activat 61% din totalul persoanelor ocupate, această pondere crescând cu 2,1 p.p. față de tr.I 2010, în timp ce numărul absolut al persoanelor ocupate în sectorul serviciilor a crescut cu 26 mii persoane. În *sectorul informal* au lucrat 10,3% din totalul persoanelor ocupate în economie, iar 24,4% au avut un *loc de muncă informal*. Din numărul persoanelor ocupate informal salariații au alcătuit 27,7%, totodată 8,8% din totalul salariaților aveau un loc de muncă informal.

Numărul *persoanelor subocupate* (adică acelor persoane care au avut un loc de muncă, însă orele efectiv lucrate în total în timpul perioadei de referință au fost sub 40 ore pe săptămână, totodată doreau și au fost disponibile să lucreze ore suplimentare) a fost de 95,4 mii, ceea ce reprezintă 9,3% din totalul persoanelor ocupate (asta este și rata șomajului). Numărul persoanelor din această categorie a crescut cu ca 10% în comparație cu trimestrul I 2010. Șomajul a afectat într-o proporție mai mare bărbații – 64,3% din total numărul de șomeri, la fel și persoanele din mediul urban – 54,7%. Rata șomajului (*proporția șomerilor BIM în populația activă*) la nivel de țară a înregistrat valoarea de

9,4%, fiind mai mare față de trimestrul I a. 2010 (9,1%). Rata șomajului la bărbați și la femei a înregistrat următoarele valori: 11,9% și 6,9%. Disparități semnificative s-au înregistrat între rata șomajului în mediul urban – 10%, față de mediul rural – 8,8%. În rândurile tinerilor (15-24 ani) rata șomajului a constituit 19,2%. În categoria de vîrstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea 16,5%.

III. TRANSNISTRIA

Eforturi în vederea reluării negocierilor în format „5+2”

În timpul vizitei sale în Germania, 17-20 mai 2011, Premierul Vlad Filat a discutat cu cancelarul Angela Merkel și pe marginea reglementării transnistrene. Pentru moment problema-cheie ține de reluarea negocierilor oficiale în format „5+2”, decizia despre care ar putea fi luată în cadrul consultărilor de la Moscova, preconizate pentru 21 iunie 2011. Cancelarul german și-a exprimat convingerea că negocierile vor fi reluate, existînd consimțămîntul mediatorilor și observatorilor implicați în reglementarea transnistreană, în special, în discuțiile purtate cu președintele rus Dmitri Medvedev, acesta a pledat pentru accelerarea procesului de identificare a unei soluții, care să conducă la reintegrarea Republicii Moldova. În opinia Angelei Merkel, soluția care va fi identificată trebuie să asigure o viață mai bună tuturor cetățenilor statului reunit. Pe de altă parte, în aceeași perioadă, la Moscova, a avut loc întrevvedere de lucru a Ambasadorului cu misiuni speciale al Ministerului Afacerilor Externe al Rusiei, Serghei Gubarev, cu șeful diplomației transnistrene, Vladimir Yastrebchak. Discuția a avut în vizor un spectru larg de chestiuni legate de “normalizarea relațiilor dintre Rusia și Transnistria”, inclusiv pregătirea de runda de consultări în format „5+2”, ce urmează să aibă loc la Moscova pe 21 iunie. Și ministrul ucrainean al Afacerilor Externe, Constantin Grișcenko, și-a exprimat speranța că în iunie 2011 vor fi realizate progrese în reluarea negocierilor oficiale în format „5+2”, care oferă un cadru optim pentru soluționarea problemei. În acest context, punctul de vedere exprimat de ministrul moldovean al Afacerilor Externe și Integrării Europene, Iurie Leancă, introduce o notă de precauție în așteptările referitoare la reluare negocierilor oficiale în format „5+2”. Potrivit ministrului Leancă, situația rămîne incertă, deși acum o lună erau mai multe semnale că va fi posibilă reluarea negocierilor pe marginea conflictului transnistrean în format oficial “5+2”, urmînd a fi stabilite principiile de reglementare. Oricum, ministrul Leancă consideră că reglementarea transnistreană va fi posibilă doar în contextul integrării europene, "acum sîntem într-un context geopolitic nou, fiind vecinii UE, iar Europa își dorește rezolvarea acestui conflict. Chiar și la întîlnirea recentă de la Kaliningrad a miniștrilor de externe ai Germaniei, Poloniei și Rusiei, subiectul conflictului transnistrean s-a aflat pe agenda discuțiilor. Acest fapt demonstrează că nu mai sîntem un subiect periferic, ci generăm interes pe extern. Printr-o astfel de abordare avem șanse să identificăm soluția".

Strategia dezvoltării localităților din Zona de Securitate

La 24 mai 2011 Premierul Vlad Filat a prezidat ședința Comisiei guvernamentale pentru reintegrarea țării. În cadrul ședinței s-a convenit ca instituțiile guvernamentale, deopotrivă cu cele ale societății civile, să elaboreze Strategia de dezvoltare a localităților din Zona de Securitate și un plan de acțiuni în acest sens. Localitățile respective ar trebui să se bucure de un suport financiar, atît din surse interne, cît și din surse externe, iar întreaga Strategie trebuie să vizeze obiectivul consolidării relațiilor dintre cele două maluri ale Nistrului și reintegrarea țării. Potrivit Premierului Vlad Filat politicile de reintegrare a țării necesită o abordare complexă, o implicare mai activă a instituțiilor publice, urmînd să fie efectuată o analiză amplă privind modalitățile de realizarea a obiectivelor enunțate și neadmiterea cazurilor de tensionare a situației în zona. În acest sens, Premierul Vlad Filat a subliniat necesitatea implementării programelor în domeniul educațional, economic, al ocrotirii sănătății și social pentru cetățenii din raioanele de est ale țării, solicitînd conducerii instituțiilor publice o mai mare deschidere către locuitorii din regiunea transnistreană și o mai bună comunicare cu agenții economici din stînga Nistrului, precum și desfășurarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii în localitățile adiacente. În aceeași ordine de idei, Premierul a cerut asigurarea condițiilor necesare pentru activitatea Comisariatului de

poliție din Bender, combaterea contrabandei de mărfuri prin regiunea transnistreană, o reglementare mai bună a fluxului migrațional.

Amendarea constituției Transnistriei a fost votată în a doua lectură

La 26 mai 2011 Sovietul suprem al Transnistriei a votat în a doua lectură modificări la constituție. Votarea s-a făcut pe articole și a vizat mecanismul de aprobare de către legislativ a candidaturii prim-ministrului, posibilitatea dizolvării legislativului de către președinte, precum și mecanismul anulării de către președinte a actelor normative emise de executiv, în cazul în care acestea contravin constituției. Ulterior, urmează să aibă loc votarea finală în cea de a treia lectură, în care vor fi eliminate eventualele greșeli tehnice.

IV. RELAȚII EXTERNE

1. Integrare europeană

Noua viziune a UE privind relațiile cu vecinii săi

Pe 25 mai 2011, Comisia Europeană a prezentat Comunicarea „Un răspuns nou Vecinătății în schimbare” în care expune viziunea sa asupra noii Politici de Vecinătate (PEV), care să răspundă realităților politice create în statele din vecinătatea apropiată. Comisia Europeană recunoaște că abordarea UE față de statele vecine a fost una puțin flexibilă și nu întotdeauna răspundea necesităților curente ale acestora. Ca urmare, în pofida eforturilor de susținere a reformelor politice și economice din statele vecine, puține dintre acestea au demonstrat un progres durabil. Comisia propune să pună la baza Politicii de Vecinătate revizuite principiile condiționalității și responsabilității reciproce a UE și vecinilor săi, precum și angajamentul reciproc pentru drepturile omului, democrație și supremația legii.

În noua sa abordare, Comisia Europeană se va ghida de următoarele obiective:

- va oferi un suport mai mare statelor partenere în construirea unei democrații mai profunde și realizarea drepturilor omului și cetățeanului;
- va sprijini dezvoltarea economică și socială incluzivă și durabilă a statelor partenere;
- va consolida cele două dimensiuni: Parteneriatul Estic și Sudul Mediteranei;
- va furniza instrumente și mecanisme eficiente pentru îndeplinirea noilor obiective PEV.

Suportul UE acordat statelor partenere va fi condiționat de progresul înregistrat de acestea în consolidarea democrației și respectarea supremației legii. Progresul va fi constatat pe baza următorilor indicatori:

- alegeri libere și corecte;
- libertatea de asociere, de exprimare, de întrunire și libertatea presei;
- supremația legii, administrată de un sistem și dreptul la un proces corect;
- combaterea corupției;
- reforma instituțiilor de punere în aplicare a legii și instituirea unui control democratic asupra forțelor armate și de securitate.

Un rol aparte în realizarea noii PEV; Comisia Europeană o atribuie societății civile. Pentru a dezvolta și susține capacitățile ONG-urilor din statele partenere, Comisia va institui un mecanism numit Facilitatea pentru Societatea Civilă (Civil Society Facility). De asemenea, va fi creat și un Fond European pentru Democrație (European Endowment for Democracy), care va susține în special ONG-urile, partidele, sindicatele și alți parteneri sociali neînregistrați din motive politice.

Raportul de Progres al Moldovei în cadrul PEV pentru 2010

În aceeași zi, în care a făcut publică viziunea sa asupra noii PEV, Comisia Europeană a prezentat și rapoartele de progres ale statelor-partenere în cadrul Politicii Europene de Vecinătate. Conform poziției Comisiei Europene, Moldova a înregistrat în un progres general bun în majoritatea domeniilor Planului de Acțiuni Uniunea Europeană-Republica Moldova, atât în domeniul de legislativ, cât și la nivel de implementare a reformelor, în pofida crizei politice cauzate de alegerea șefului statului. Au fost făcute eforturi privind depășirea problemelor de capacitate administrativă, enunțate în raportul de progres anterior. Este salutăată și ratificarea de către Moldova a Statutului de la Roma privind Curtea Criminală Internațională. Autoritățile au menținut politici macroeconomice stricte și au lansat politici structurale, ceea ce a permis o revenire după perioada de criză la obiective macro-economice stabilite în PAUERM.

Totuși, Comisia Europeană constată că starea de incertitudine politică și constrângerile de resurse împiedică realizarea unor reforme de mare amploare. Eforturile de îmbunătățire a funcționării economiei de piață și mediului de afaceri s-au soldat cu rezultate reduse. În 2011 sunt necesare progrese suplimentare pentru a consolida mecanismele de prevenire a violării drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a îmbunătăți funcționarea economiei de piață și climatul de afaceri și de investiții, a promova reforma sistemului judiciar, a procuraturii și poliției și a asigura ordinea de drept, a asigura neutralitatea mass-media publice și a promova un mediu pluralist al mass-media, a promova lupta contra corupției și combaterea traficului de ființe umane și a îmbunătăți ajustarea cererii forței de muncă la procesul de perfecționare a calificărilor.

2. Cooperarea bilaterală

Republica Moldova-România

Relațiile moldo-române în a doua jumătate a lunii mai au fost marcate de două evenimente care punctează evoluția dinamică a relațiilor moldo-române. Este vorba de deschiderea pe 26 mai a consulatului României la Ungheni, și de desfășurarea pe 27 mai a primului Forum Agricol Transfrontalier România-Republica Moldova.

La ceremonia de deschidere a Consulatului au participat miniștrii de externe a ambelor state. Ulterior, deja la Chișinău, Teodor Baconshi, ministrul de externe al României, a avut o întrevedere de lucru cu Iurie Leancă, ministrul afacerilor externe și integrării europene, în cadrul căreia au discutat despre pregătirea ședinței comune a guvernelor celor două state, despre domeniile în care România ar putea sprijini eforturile de integrare europeană a Moldovei și despre lansarea proiectelor transfrontaliere. În urma întrevederii, Teodor Baconshi a anunțat că o mare parte din grantul de 100 mln euro oferit Moldovei de România va fi direcționat spre proiecte de anvergură, dintre care primul ar putea fi construcția interconectorului de gaze Drochia-Ungheni-Iași. Această conductă va putea transporta gaze de la monopolul rus Gazprom în România, dar și va conecta Moldova la depozitul de gaze din Mărgineni, unde Moldova ar putea să-și stocheze rezerva strategică de gaze. Totodată, ministrul român de externe a declarat că optează pentru semnarea unui Tratat de integrare europeană dintre Republica Moldova și România, și nu a unui Tratat de bază, pe care îl consideră depășit. În viitorul apropiat, ambele state urmează să elaboreze un Plan de acțiuni interguvernamental pentru a pune în aplicare Declarația privind Parteneriatul strategic pentru integrare europeană dintre România și R. Moldova, semnat pe 27 aprilie 2010 de către președintele interimar al Republicii Moldova de atunci, Mihai Ghimpu și președintele României Traian Băsescu. Planul de Acțiuni ar putea fi discutat la ședința comună a guvernelor ambelor state care se va desfășura în luna iulie 2011.

Forum Agricol Transfrontalier România-Republica Moldova, desfășurat la Cahul, a urmărit dinamizarea relațiilor economice bilaterale, în special în domeniul agriculturii, prin creșterea încrederii între producători/fermieri și prelucrători, ameliorarea climatului de afaceri, precum și stimularea schimbului de experiență și bune practici. La lucrările forumului au participat peste 200 de reprezentanți din Republica Moldova și România.

Republica Moldova-Ucraina

În pofida comunicatelor de presă oficiale care prezintă relațiile moldo-ucrainene, ca aflate în proces de redresare, evenimente care au avut la sfârșitul lunii mai semnaleză că acestea rămân a fi la fel de problematice ca și înainte. În primul rând este vorba despre [declarația](#) din 20 mai a Directorului Departamentului de politică informațională din Ministerul afacerilor externe ucrainean, Oleg Voloșin prin care anunță că Ucraina nu va continua demarcarea hotarului moldo-ucrainean pînă cînd Moldova nu va transmite oficial către Ucraina porțiunea de pe autostrada Odesa-Reni din regiunea satului Palanca.

Potrivit oficialului ucrainean, orice alte subiecte problematice de pe agenda moldo-ucraineană nu vor fi examinate pînă la soluționarea acestei probleme, iar Ucraina este dispusă să aplice cele mai dure măsuri în cazul în care interesele sale naționale sunt lezate. Răspunsul MAEIE al Republicii Moldovei, oferit indirect în cadrul unei [conferințe de presă](#) a vice-ministrului de externe Andrei Popov a fost că ministerele celor două state se apropie de un acord privind demarcarea frontierei comune care va fi finalizat la următoarea ședință a Comisiei mixte de demarcare a frontierei de stat dintre Republica Moldova și Ucraina. Acordul va include și prevederi privind porțiunile problematice de la Palanca, Giurgiulești și Novodnestrovsk.

Cel de-al doilea moment, care atestă menținerea status-quo-ului în relațiile moldo-ucrainean, este decizia Republicii Moldova de a bloca prin veto constituirea în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) a grupului de experți pentru soluționarea disputei comerciale dintre Ucraina și Republica Moldova (privind taxa ecologică impusă de Moldova pe produsele importate în ambalaj de plastic și tetra-pack). Cererea de constituire a acestui grup a fost depusă de Ucraina la OMC pe 17 februarie 2011. Ucraina va putea depune repetat aceeași cerere pînă pe 6 iunie 2011 și în acest caz ea va putea fi satisfăcută automat. Partea moldovenească explică decizia luată prin faptul că dorește continuarea consultațiilor la nivel bilateral, proiectul deciziei de amendare a legii privind taxa ecologică urmînd a fi transmise în viitorul apropiat pentru adoptare Parlamentului Republicii Moldova.

Republica Moldova-Rusia

În a doua jumătate a lunii mai, oficialii moldoveni au avut mai multe întrevederi cu omologii săi ruși, în cadrul unor discuții multilaterale, în special privind soluționarea problemei transnistrene. Totodată, pe 28 mai, un grup de deputați PCRM, în frunte cu candidatul la funcția de primar general al municipiului Chișinău din partea PCRM, Igor Dodon, au efectuat o vizită de lucru la Moscova, unde au avut [întrevederi](#) cu șeful administrației președintelui Federației Ruse, Serghei Narișkin și cu primarul Moscovei, Serghei Sobianin. Potrivit mass mediei, în timpul discuțiilor au fost discutate subiecte ce țin de extinderea cooperării dintre Republica Moldova și Rusia, probleme existente în cooperarea dintre capitalele celor două state și posibilitatea de preluare a experienței Moscovei în realizarea proiectelor investiționale și de infrastructură. Această vizită a fost interpretată de către mass media și comentatorii politici drept o susținere politică indirectă de către Federația Rusă a candidatului PCRM la funcția de primar al municipiului Chișinău în alegerile locale din 5 iunie 2011.

Republica Moldova-Germania

În perioada 17-20 mai, o delegație a Guvernului Republicii Moldova, în frunte cu prim-ministrul Vlad Filat, a efectuat o vizită de lucru în Germania. În timpul vizitei, prim-ministrul Vlad Filat a avut o întrevedere cu Angela Merkel, Cancelarul Republicii Federale Germane. Potrivit unui [comunicat](#) al serviciului de presă al guvernului, interlocutorii au abordat subiecte ce țin de stadiul actual al relațiilor bilaterale moldo-germane, despre parcursul european al Republicii Moldova și perspectivele de dezvoltare pe termen scurt și mediu. Un subiect aparte l-a constituit problematica transnistreană și evoluțiile din ultima perioadă. Părțile au menționat necesitatea reluării necondiționate a negocierilor în format 5+2. Angela Merkel a declarat că în discuțiile cu președintele Federației Ruse, Dmitri Medvedev, a pledat pentru accelerarea procesului de identificare a unei soluții care să conducă la reintegrarea Republicii Moldova. De asemenea, Cancelarul german a precizat că Uniunea Europeană poartă răspundere pentru identificarea unei soluții a conflictului transnistrean.

Delegația moldovenească a mai participat la lucrările Forumului economic moldo-german.

3. Cooperarea multilaterală

Republica Moldova-Consiliul Europei

Deciziile CEDO

În perioada vizată, CEDO a pronunțat hotărâri privind satisfacția echitabilă în următoarele patru cauze: *Megadat. Com S.R.L. c. Moldovei*, *Ganea c. Moldovei*, *Bisir și Tulus c. Moldovei* și *Mocanu c. Moldovei*.

Curtea a constatat violarea dreptului la protecția proprietății în cazul *Megadat. Com S.R.L. c. Moldovei*. Guvernul s-a obligat să plătească companiei reclamante 120 000 euro cu titlu de satisfacție echitabilă și 10 000 euro cu titlu de costuri și cheltuieli.

În cauza *Ganea c. Moldovei*, Curtea a constatat încălcarea dreptului la libere și siguranță și a dreptului la o cale de atac adecvată și a acordat reclamantului suma de 6 000 euro cu titlu de compensații.

În cauza *Bisir și Tulus c. Moldovei*, Curtea a constatat violarea dreptului de a nu fi supus torturii și relelor tratamente și a dreptului la viață privată și familie. Curtea a stabilit ca Guvernul să acorde reclamanților 17 400 euro cu titlu de prejudiciu moral și 1200 euro cu titlu de costuri și cheltuieli.

În cauza *Mocanu c. Moldovei*, Curtea a constatat încălcarea drepturilor la un proces echitabil și la protecția proprietății.

V. COMENTARII

Negocierile cu FMI și datoria externă a Moldovei

Iurie Gotișan

Pe durata lunii mai în Moldova s-a aflat o misiune de lucru a FMI. În linii mari rezultatele negocierilor guvernului cu aceasta pot fi calificate drept utile, iar propunerile experților fondului în mare măsură relevante. Măsurile fiscale, cum ar fi introducerea unui impozit unic pentru întreprinderile mici și mijlocii de 4%, precum și reintroducerea impozitului pe profit corporativ, acel impozit unic pe întreprinderi, dar la un nivel de 12% și nu 18% cum a fost până în 2007, par a fi niște acțiuni să compenseze deficitul de venituri în visteria statului (pentru detalii vezi compartimentul de *politici economice* din ediția curentă). Sînt, de fapt, niște măsuri firești, odată ce FMI-ul, dar și autoritățile făcînd referire la datele statistice, atestă o relansare economică, și se estimează creșteri în mai multe sectoare ale economiei. Astfel că acestea în mare parte sînt chiar binevenite. Totodată, în pofida faptului că statistica oficială oferă date optimiste (în particular în industrie)² nu trebuie să uităm că sectorul productiv este încă în derută, multe întreprinderi destul de greu revenindu-și după criză. Mai mult, industria are o pondere în jur de 12% în PIB, iar unele sectoare au înregistrat un declin chiar în primul trimestru. Trebuie să recunoaștem că Moldova are dificultăți relativ mari în privința amortizării șocurilor (în particular celor externe, cînd vine vorba de efectele unor crize etc.). Însă de cele mai multe ori, aceste dificultăți își au originea și în nivelul său de dezvoltare, în trăsături structurale și instituționale de-a dreptul incompatibile cu actualele reguli de piață. Pondere mare a alimentelor în coșul de consum (de peste 35%) explică de ce deprecierea leului generează rapid și o inflație mare. Pentru economia autohtonă ponderea relativ mare a comerțului exterior a fost un atu în capacitatea de a rezista la impactul crizei financiare internaționale.

Revigorarea producției, acompaniată de încasări bugetare mai mari, a împins guvernul dar și FMI să revizuiască nivelul de creștere economică, în creștere. Totuși, cînd ai un model de creștere bazat pe consum (alimentat de remitențe și satisfăcut prin importuri) și creditare în creștere rapidă, pe împrumuturi externe și investiții adesea speculative, vulnerabilitățile sînt destul de mari. Revizuind mai mulți indicatori economici, cei de la FMI mizează pe reducerea cheltuielilor pe anumite sectoare, mai ales în situații de post-criză, făcîndu-și griji, dar totodată atenționînd și guvernul că ar putea apărea probleme privind ajustarea bugetar-fiscală. Viteza de creștere a fost relativ înaltă în ultimii ani, însă consolidarea fiscală are încă pași serioși de făcut. Să nu uităm de nivelul scăzut al încasărilor bugetare care în Moldova este în jur de 38%-40%. Avem și o ineficiență mare în sectorul companiilor de stat.

Guvernul a fost somat de situație să reducă mai multe cheltuieli în diferite domenii. Spre exemplu, reducerea subvențiilor pentru agricultura a nemulțumit mai multă lume din acest sector. Evident că bugetul este sărac, dar în același timp avem și o evaziune fiscală enormă, estimată oficial la 15% din PIB, bani care, dacă ar fi colectați fie și pe jumătate, ar fi putut fi direcționați către diverse activități, inclusiv în sectorul agricol. Asta denotă faptul că instituțiile statului nu-și îndeplinesc meseria sau sînt penetrate destul de adînc de scheme corupte. Nu mai vorbim de dezvoltarea regională, de satul moldovenesc care este într-o situație de-a dreptul jalnică.

Sînt deci factori pe care politica economică din Moldova nu îi controlează, ceea ce îngreunează exercițiul de reformare structurală și instituțională, astfel că fără măsuri

² <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=3420&parent=0>

radicale ne va fi destul de dificil să obținem rezultate dorite. Bineînțeles, că acestea pe termen scurt sînt dureroase și, evident, cu efecte sociale nedorite, însă pe termen mediu și lung pot da rezultate destul de bune.

Totuși, FMI prognozează o revenire a economiei Moldovei și o evoluție pozitivă a indicatorilor macroeconomici, chiar și în raport cu prognozele anterioare. În plus, Moldova, ca economie emergentă, are avantaje competitive prin proximitatea ei față de piețele estice, inclusiv cea a Rusiei, dar și de piața comună europeană. Concomitent, Moldova beneficiază actualmente de o atenție sporită din partea comunității donatorilor, aceștia canalizînd resurse financiare consistente pentru a asigura implementarea reformelor, în special în contextul aspirațiilor europene ale țării.

Datoria externă și consecințele acesteia...

Trebuie să constatăm că criza a prins pe picior greșit Republica Moldova, în particular pentru că încasările fiscale ca raport în PIB sunt relativ mici (38-40%), în plus dezechilibrele externe, deficitul comercial, de cont curent, datoria externă par să "scape" din limitele acceptabile. Totuși, aceștia nu prea se arată să dea mari dureri de cap autorităților, mai ales în comparație cu țările din regiune. Dacă Moldova va reuși consolidarea fiscală și va ameliora alocarea resurselor prin investiții în sectoare ce exportă și înlocuiesc importul cu succes, ratingul său va crește, ceea ce va reduce costurile de finanțare de pe exterior.

În linii mari, datoria externă totală, adică cea publică administrată de Guvern, cea a unităților monetare (bănci, instituții financiare), și cea a sectorului neguvernamental și privat se cifra la începutul lui 2011 la 4 miliarde 778 milioane de USD. Astfel, dacă pentru 2010 PIB a fost 5,8 miliarde USD, atunci obținem că datoria totală externă constituie cam 82% din PIB. Așa că aceasta pare a fi relativ satisfăcătoare, în pofida speculațiilor pe marginea acestui subiect, chiar dacă a înregistrat o creștere relativă în 2009 și 2010.

Statistica arată că doar în 2010 datoria externă totală a crescut cu peste 10%. Însă, nu trebuie să uităm, totodată, că anume pe durata lui 2010 în Moldova au intrat și cele mai masive fluxuri financiare, granturi, credite externe de la donatori: FMI, Banca Mondială, Comisia Europeană, etc. Astfel că este și firesc ca aceasta să și crească. În altă ordine de idei, solvabilitatea unui stat se măsoară nu prin raportul datoriei totale externe la PIB, ci mai degrabă prin raportul datoriei publice externe (adică a guvernului) față de PIB, care într-un singur an a crescut cu peste 40%, dar care în același timp constituie 1 miliard și 116 milioane USD sau aproape 20% din PIB. O valoare mai mult decît acceptabilă dacă e să comparăm cu datoria publică a Greciei, Irlandei, Portugaliei (țări din UE care se află la mare ananghie) cu datorii cuprinse între 120 și 140% din PIB, sau mai recent a României care este de 40% din PIB, țară care este din strîns în vizorul principalelor instituții financiare internaționale, în particular a FMI.

Respectiv, vorbele precum că nici nepoții noștri n-or fi în stare să ne întoarcă datoriile, după cum se vehiculează pe la noi, sînt lipsite de sens. Mai mult ca atît: volumul actual al datoriei externe totale este comparabil cu cel de la sfîrșitul lui 2009. Ba chiar ceva mai mic. În plus, plățile pentru datoria externă în perioada de referință au fost rambursate sută la sută către creditorii externi. Astfel că prea mult se dramatizează acest subiect. Anterior am menționat că datoria externă a crescut în mare parte urmare a mai multor acorduri și creditări din partea instituțiilor financiare, etc.

Pe durata lui 2010 am fost doar martorii a unei deschideri fără precedent din partea creditorilor internaționali, iar asta este un lucru foarte bun, pe motiv că oferă mai multă credibilitate și pentru investitorii străini, care vor să-și plaseze banii. Or, fosta guvernare

nu prea a avut parte de o asemenea tratament din partea finanțatorilor externi. Pe de altă parte, această acumulare de datorii aparent este un fenomen mondial, care a luat amploare ca urmare a crizei economice sau financiare mondiale. Țările care se confruntă acum cu probleme derivate din datoria externă și implicit presiuni bugetare pentru deservirea acestei datorii, au datorii mult mai mare de 100 de procente din PIB, comparativ cu cea pe care o are Republica Moldova.

Pînă la urmă, datoria externă nu este chiar cel mai relevant indicator, care ar avea tangențe directe cu competitivitatea externă a țării. Mai ales că sînt state care au datorii mult mai mari decît Republica Moldova raportate la PIB. Sigur că ar exista niște limite critice, pînă unde datoria externă ar provoca o potențială recesiune economică și ar agrava, eu știu, competitivitatea externă a țării. Or în actuala conjunctură, credem că Republica Moldova are suficientă capacitate să întoarcă acești bani, fără să trebuiască “să-și strîngă cureaua” exagerat de tare.